

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૯૮/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

વિજયભાઈ ગોવિંદભાઈ પટણી....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ઓરિએન્ટલ બેંક ઓફ કોમર્સ....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સલીલ એમ. ઠાકોર

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.એ. મિશ્રા

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ: ૧૮/૦૯/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલની પિટિશન તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૦૮ ના પત્રમાં જણાવ્યા મુજબ અંશકાલીન સફાઈ કામદાર તરીકે અરજદારની નિમણૂક પાછી ખેંચવાના

સામાવાળાના નિર્ણયને રદ અને બાતલ ઠરાવવાની અરજ સાથે દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. હાલની પિટિશનની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે હાલના અરજદારનું નામ રોજગાર વિનિમય કચેરી (એમ્પ્લોયમેન્ટ એક્સચેન્જ વિભાગ), મેઘાણીનગર, અમદાવાદ ખાતે નોંધાયેલું હતું, જેણે સામાવાળા બેંકને તેમનું નામ મોકલ્યું હતું, જેના અનુસંધાને અરજદારને સામાવાળા બેંકની આશ્રમ રોડ શાખા ખાતે અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા માટે તારીખ ૧૬.૦૧.૨૦૦૮ ના રોજ ઇન્ટરવ્યુ માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

૩. અરજદાર ઇન્ટરવ્યુમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. ઇન્ટરવ્યુ સમયે, અરજદાર તેમની સાથે સંબંધિત દસ્તાવેજો લાવ્યા હતા, જેમાં તેમના ધોરણ ૧૦ પાસની માર્કશીટનો પણ સમાવેશ થતો હતો, જેની સત્તાધિકારીઓ દ્વારા ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. અરજદારે પાત્રતાના માપદંડો પૂર્ણ કર્યા હતા અને ઇન્ટરવ્યુ પાસ કર્યો હતો. સામાવાળા - બેંકે તારીખ ૦૭.૦૨.૨૦૦૮ ના પત્ર દ્વારા અરજદારને સામાવાળા બેંકની આશ્રમ રોડ શાખા ખાતે ગોણ કેડરમાં અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર તેમની નિમણૂક અંગે જાણ કરી હતી.

૪. સદર પત્રમાં જણાવ્યા મુજબની ઔપચારિકતાઓ અરજદારે પૂર્ણ કરી હતી અને સદર પત્રમાં માંગવામાં આવેલા દસ્તાવેજોની અસલ નકલો પૂરી પાડી હતી. ધોરણ ૧૦ પાસની અસલ માર્કશીટ પણ સત્તાધિકારીઓને પૂરી પાડવામાં આવી હતી. દસ્તાવેજો આપવા માટે અરજદાર વ્યક્તિગત રીતે સામાવાળાની કચેરીએ

ગયા હતા. અરજદારને બેસાડી રાખવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાર બાદ બીજા દિવસે આવવા માટે જણાવાયું હતું. અરજદાર તારીખ ૧૮.૦૨.૨૦૦૮ થી ૨૦.૦૨.૨૦૦૮ સુધી દરરોજ ગયા હતા, તેમ છતાં, તેમને ન તો મસ્ટર રોલ પર સહી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે ન તો કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

૫. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૦૮ ના રોજ, તેમને કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેમને નિમણૂક આપી શકાય નહીં કારણ કે તેમની લાયકાત ધોરણ ૧૦ પાસ હતી જ્યારે આ કામ માટે સામાવાળાની પાત્રતાનો માપદંડ ધોરણ ૯ પાસ હતો. તે જ દિવસે, તેમને એક પત્ર મળ્યો જેના હેઠળ તેમની નિમણૂક પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી.

૬. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જયદીપ રાજપૂતે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાનું કૃત્ય અન્યાયી છે કારણ કે સામાવાળા દ્વારા માત્ર એ જ કારણ આપવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા માટેનો પાત્રતાનો માપદંડ ધરાવતા નથી, જે ધોરણ ૧૦ નાપાસ છે. અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર ઉચ્ચ લાયકાત (એટલે કે ધોરણ ૧૦ પાસ) ધરાવતા હોવાના માત્ર આધાર પર તેમને નિમણૂક આપવાનો ઇનકાર કરવો જોઈતો ન હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી જયદીપ રાજપૂતે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા બેકે રોજગાર વિનિમય કચેરીને મોકલેલા માંગપત્રક ફોર્મ અનુસાર અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા માટે

આવશ્યક લાયકાત “ધોરણ ૫ પાસ અને મેટ્રિક્યુલેટ ન હોવા જોઈએ” એવી નિયત કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા માટે ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતા હોવાથી બેંકે તેમને નિમણૂક ન આપવાનું યોગ્ય માન્યું હતું. સદર રજૂઆતના સંદર્ભમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે બેંકે યોગ્ય રીતે તારણ કાઢ્યું છે કે અરજદાર અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર નથી. તેમણે (૨૦૦૮) ૯ એસ.સી.સી. રજર માં રિપોર્ટ થયેલ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ પુષ્પારાણી ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં ઠરાવ્યું છે કે જગ્યાઓની રચના અને નાબૂદી, સંવર્ગોની રચના અને માળખું / પુનઃરચના, ભરતીના સ્ત્રોત/ પદ્ધતિ અને લાયકાતો નિયત કરવા, પસંદગીના માપદંડો, કર્મચારીઓના સેવા રેકૉર્ડનું મૂલ્યાંકન સંબંધિત બાબતો નોકરીદાતાના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે.

૭. ઉપરોક્ત રજૂઆતના સંદર્ભમાં, તેમણે વિનંતી કરી છે કે હાલની પિટિશનમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૮. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળવામાં આવ્યા.

૯. સ્થાપિત હકીકત સૂચવે છે કે અરજદાર માત્ર ધોરણ ૧૦ પાસ હોવાના કારણે જ તેમને અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર નિમણૂક આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે. આ અદાલત સામાવાળા બેંક દ્વારા નિયત કરવામાં આવેલી

ધોરણ ૫ પાસથી લઈને નોન-મેટ્રિક્યુલેટ સુધીની લાયકાત સાથે અંશકાલીન સફાઈ કામદાર તરીકે બજાવવાની થતી ફરજોનો સંબંધ સમજવામાં અસમર્થ છે.

૧૦. કાયદાના એ સિદ્ધાંત અંગે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં કે કોઈ જગ્યા માટે લાયકાત નિયત કરવી એ નોકરીદાતાના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે, તેમ છતાં, જો એવું દર્શાવવામાં આવે કે નોકરીદાતાનું કૃત્ય મનસ્વી છે અથવા તે બદલ્લશાદાથી દૂષિત છે, તો ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

૧૧. આ તબક્કે, (૨૦૧૩) ૧૫ એસ.સી.સી. ૫૫૭ માં રિપોર્ટ થયેલ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તરાખંડ વિરુદ્ધ દીપચંદ્ર તિવારી ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે કે,

“૧૧. અમે એ સિદ્ધાંતથી વાકેફ છીએ કે જ્યારે કોઈ જગ્યા માટે ચોક્કસ લાયકાતો નિયત કરવામાં આવે ત્યારે ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારની ઉમેદવારી તે આધાર પર રદ કરી શકાય નહીં. નિઃશંકપણે, સામાન્ય નિયમ એવો રહેશે કે ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતો ઉમેદવાર કોઈ જગ્યા માટે નિયત કરાયેલ નીચલી લાયકાત પૂર્ણ કરતો હોવાનું માનવામાં આવે છે. પરંતુ તે ઉચ્ચ લાયકાત તે જ ક્ષેત્ર/ માધ્યમમાં હોવી જોઈએ. વધુમાં આ નિયમ અપવાદને આધીન રહેશે. જ્યાં ચોક્કસ લાયકાત નિયત કરવી એ તે જગ્યાની કામગીરી બજાવવા માટે પ્રસ્તુત જણાય અને તે સાથે જ, સરકાર એ દર્શાવવા સક્ષમ હોય કે સદર લાયકાતના અભાવે ઉમેદવાર તે જગ્યા માટે યોગ્ય ન હોઈ શકે, ભલે તે “વધુ સારી” લાયકાત ધરાવતો

હોય પરંતુ તે “વધુ સારી” લાયકાતને તે જગ્યા સાથે સંકળાયેલી કામગીરી સાથે કોઈ પ્રસ્તુતતા ન હોય.”

૧૨. આમ, સામાવાળા બેંકે એ દર્શાવવું જરૂરી છે કે અરજદારની વધુ સારી લાયકાતને તેમની ફરજો સાથે કોઈ પ્રસ્તુતતા નથી.

૧૩. હાલના કેસમાં, સામાવાળા બેંક દ્વારા નિયત કરાયેલ અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા માટે જરૂરી લાયકાત ન્યૂનતમ ધોરણ ૫ અને મહત્તમ ધોરણ ૧૦ નાપાસ અથવા નોન-મેટ્રિક્યુલેટ છે, જ્યારે અરજદાર ધોરણ ૧૦ પાસ છે.

૧૪. જો મેટ્રિક્યુલેટ હોય તેવા અરજદારને અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર નિયુક્ત કરવામાં આવે તો અંશકાલીન સફાઈ કામદારની ફરજો પર કોઈ વિપરીત અસર પડશે તેવું દર્શાવવામાં વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા અસમર્થ રહ્યા હતા. તેઓ અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા સાથે સંકળાયેલી ફરજો અને હાલના અરજદારની લાયકાત વચ્ચે કોઈ સુસંગતતા દર્શાવવામાં અસમર્થ રહ્યા હતા. તેના સંદર્ભમાં, મારો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે સામાવાળા બેંકે અરજદારે ભરતી પ્રક્રિયા પાસ કરી લીધા પછી પણ, માત્ર અરજદાર ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતા હોવાના કારણસર તેમની ઉમેદવારી રદ કરવી જોઈતી ન હતી.

૧૫. તારીખ ૨૮.૦૨.૨૦૦૮ નો વાદગ્રસ્ત પત્ર આથી રદ અને બાતલ ઠરાવવામાં આવે છે. સામાવાળા બેંકને આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનને

ધ્યાનમાં રાખીને અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર હાલના અરજદારના કેસ પર પુનર્વિચારણા કરવાનો આથી નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૧૬. આજથી એક મહિનાના સમયગાળામાં જરૂરી હુકમ પસાર કરવાનો રહેશે. જો હાલના અરજદાર વિરુદ્ધ અન્ય કોઈ પ્રતિકૂળ પરિબલો ન હોય તેવા સંજોગોમાં, તેમને અંશકાલીન સફાઈ કામદારની જગ્યા પર નિયુક્ત કરવામાં આવશે અને તેમના પગાર ધોરણ તથા સેવાકીય લાભો તારીખ ૨૮.૦૨.૨૦૦૮ થી કાલ્પનિક (નોશનલી) રીતે મંજૂર કરવામાં આવશે.

૧૭. ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે, હાલની પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રુલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે (એક્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે). ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(એ.એસ. સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.